

ต่อจากฉบับที่แล้ว

นิราศสวน

จินนาร ยูเด็น

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นิราศสวนครวญเป็นเช่นนุสรณ์
อ่อนแต่อ่อนนอนอยู่แม่ดูแล

ฝากอาวรณ์ไว้ถวิลแผ่นดินแม่
ป้องปกแม่คุ้มตัวคุ้มหัวใจ

เห็นไม้ป่าพาใจให้ห่างหวาง
มีชื่อเพี้ยนเรียกกันนั้นนานา
บ้างยาร่วง ผางเส็ดลือต่างก็เรียก
บ้างตำหยาว ภาไทยโดยวจี
เรียกลูกม่วงทูนหน่วยด้วยบางดิน
เมื่อกีโกอเมริกาสุดตาแล
ศกสองพันสี่ร้อยสี่สิบสี่
เป็นครั้งแรกแปลกตาดูน่ากิน
ผลเป็นรูปประพังดังชมพู
รูปคล้ายไตให้เห็นสวยเช่นกัน
ก้านช่อตอออกสีชมพูอ่อน
จากนั้นก็มีสีเขียวดูเกลียวกลม
บางพื้นก็มีสีแดงราวแดงแต้ม
เมื่อประ โชนีไซติสว่างรูโกล
กลายเป็นสวนล้วนปลูกกุยาร่วง
ห้องดินที่มีแห้งแล้งมานาน
โครงการนำพระทัยจากไหนหลวง

คิดมะม่วงหิมพานต์ไม้บ้านป่า
บ้างเรียกว่าท้ายล่อนั้นก็มี
หัวควงเพี้ยกเพราะว่าลูกกาหย
บัตตานีเรียกว่ากาดแตง
ชื่อจึงยืนแยกย้ายหลายกระแ
เป็นเมืองแม่ไม่มาจากราชสิ
เริ่มปลูกที่ระนองป้องถวิล
แม่หัวดินปักขี้ได้ได้แพร่พันธุ์
เมล็ดอยู่นอกผลให้คนขัน
กลิ่นของมันหอมหวานชวนชื่นชม
ลึกลับยอนขาวด้วยดูสวยสม
เมื่อสุกส้มอมเหลืองลือเลื่องไป
ก่อนขึ้นแซมปาสวนล้วนทางได้
ปลูกทั่วในดินที่หนักันดาร
คนทั้งปวงรู้ซึ่งดีอีสาน
ก็ถึงกาลสีเขียวแล้วเดี๋ยวนี้
จากมะม่วงหิมพานต์ผ่านพื้นที่

จากภาคใต้สู่อีสานไม่นานปี
 เป็นไม้ต้นทนทานต่อต้านโรค
 ทั้งมียางพาราช่วยยาเยียว
 เหมือนธาวใจไหลหลากจากภาคใต้
 ด้วยเดชะพระมหาบารมี
 พระปกป้องผองไทยไปทุกภาค
 บำบัดให้ภัยผ่านลาญสาเคียด
 แผ่นดินเดือดเลือดแดงทั่วแหล่งโลก
 บุญสยามยามนี้มิราชา
 ร้อนที่ร้อนรอนกมลคนทั้งโลก
 ทุกข์ที่ทุกข์รุมมาน้ำตาริน
 เทียบเทียบทองส่องสว่างทางชีวิต
 พร้อมพระแม่มีงมหาราชินี
 ไทยที่เห็นเป็นไทยไม่สิ้นชาติ
 เพราะอกทศย์ชิตชูคู่เดือนเพ็ญ
 ร้อนเคียวร้อนผ่อนระงับกลับเป็นสุข
 ก่อนโลกสมรมร้อนด้วยพอนไฟ
 จึงเป็นแก้วแห้วใสกลางใจราชภวั
 ชีวิตมีที่หวังยังยืนมา
 แผ่นดินนี้มีพระองค์ธำรงฉัตร
 เป็นทิพย์ธารดาลชีวันอันเรืองรอง
 มาเป็นแสงแห่งใจไทยอ้วนหน้า
 มาเป็นขวัญอันธำรงวงศ์จักรี
 น้ำพระทัยในพระองค์หลั่งลงให้
 จากใต้สุดธาต้อีสานไม่นานเข้า
 ครอบเกล้าที่มีใจไว้พิณัง
 เอื้อเมตตาอารีมีคุณธรรม
 ที่เป็นมานำอินดีเป็นที่สุด
 ใจหลากหลายหมายมั่นผูกพันเกลียว
 ยางพารายาร่วงพาช่วงโชติ
 คือเครื่องหมายไมตรีมีน้ำใจ
 พิษพรรณที่มีค่าคือยาร่วง
 ลูกสุกนั้นคั้นไวให้รสดี
 ใบของมันนั้นน้ำจิ้มน้ำพริก
 ยางใช้กำน้ำมันอันขัดทา
 นิยมไล่ไม้สลักซึกเงวสวย
 ยางตัวงวาก็แปลกเกินแจกแจง
 คาของมันนั้นมิที่เมล็ด

อีสานมีทางแก้แก้แก้เหี่ยว
 ช่วยเป็นโชคนัดสนธิสานเขียว
 อีสานเกี่ยวกับผลกันหนนี้
 อีสานได้โดดเด่นเป็นเศรษฐี
 ชูบชีวิตคนตรมได้ร่มเย็น
 ทุกข์หลายหลากพระองค์ได้ทรงเห็น
 จึงทรงเป็นดวงใจไทยสืบมา
 ความเศร้าโศกหม่นหมองแผ่ครองหล้า
 แผ่นบุญดับไฟในแผ่นดิน
 โศกที่โศกหมองหม่นคนทั้งสิ้น
 ล้วนพ่ายภินท์พระมหาบารมี
 จุตดวงจิตเจิดหวังด้วยรังสี
 ชูบชีวิตชื่นชมได้ร่มเย็น
 เอกราชที่ไทยมีให้เห็น
 สาดแสงเด่นแจ่มกระจ่างกลางใจไทย
 ทุกข์ที่ทุกข์รันทดกลับสดใส
 ทรงระงับดับภัยให้ประชา
 เป็นหยดหยาดสายชลอันสิ้นคำ
 เพราะไทยมีกษัตริย์มาคุ้มครอง
 ไทยทั้งรัฐชนกมลไม่หม่นหมอง
 เป็นละอองน้ำฟ้าอาบธาตุรี
 เย็นเมตตาโอบเอื้อเกื้อราศี
 บารมีถิ่นเกล้าชาวประชา
 แผ่นดินไทยร่มเย็นทุกเส้นหญ้า
 จากเหนือมารวมใจให้แก้กัน
 มีความคิดทุกอย่างเพื่อสร้างสวรรค์
 เหมือนผูกพันร่วมท้องพี่น้องเดียว
 ช่วยกันจุดโครงการอีสานเขียว
 ร่วมยาเยียวผืนดินรวมดินไทย
 จรุงโรจน์ในถิ่นแดนดินใหม่
 จากชาวใต้หยิบยื่นชื่นไมตรี
 ประโยชน์ป้างมีล้วนทุกถ้วนดี
 เนื้อที่มีทำแยมแถมคำมา
 ตูจุกจิกแต่ละอย่างช่างมีค่า
 ช่วยรักษาป้องกันกันแมลง
 กันแมลงให้ด้วยช่วยซึกแสง
 เม็ดที่แห้งทำอาหารรสหวานมัน
 รวมเบ็ดเสร็จหลายอย่างช่างเสกสรรค์

กลายเป็นพืชเศรษฐกิจผลิตไม้ต้น
 ถ้ามั่นคนล้มค่าเหมือนยาร่วง
 เป็นที่เทิดเชิดชูเขาบูชา
 คนเราเอ๋ยเคยคิดสักนิดไหม
 หรือมีคุณเหนุให้ใครชื่นชม
 ชื่อเท็จจริงทั้งไว้ที่ไหนเล่า
 หรือประพุดยิตถธรรมคำจูนใจ
 จากมะม่วงหิมพานต์ใจหวานชื่น
 ชื่นเพราะเป็นเช่นหลักเขาวักฟัง
 คิดคำนึงถึงต้นผลสัมจุก
 รสเคียวหวานพาลหายกลับกลายเป็น
 สัมจุกจะนะ "ตีมีชื่อเสียง
 หวานเหมือนไม้ใช้สืมเขาส้มกิน
 วิชาการด้านใหม่วิจัยด้วย
 ช่วยสัมจุกจากจิกไม่พลิกแพลง
 ใช้ปิยยาวิชาการต่อต้านโรค
 แม้นภาครัฐจัดด้วยช่วยพยุง
 สัมจุกหวานปานใดใครก็เห็น
 หากรัฐยังตั้งใจไม่พะวง
 ถ้าของตีมีรัฐจัดส่งเสริม
 ชลประทานงานจ่ายสายธารา
 ช่วยส่งเสริมเพิ่มงานด้านเกษตร
 ดินก็ดำน้ำหลังทั่วทั้งปี
 เขานิยมส้มโชกุนทุ่มทูนปลูก
 เขาสิมเด็กผมจุกไปทุกวัน
 รับสิ่งใหม่ไม่ทิ้งสิ่งเก่าเก่า
 ออย่าหมายเอาเก่าไปรับใหม่มา
 สิ่งเก่าไซ้ไว้ศาล้าสมัย
 ต้องพินิจคิดแยกแยะแจกแจง
 ไร่ไผ่ต้นคนเขาเผ่าจำแนก
 แต่คนเราเขาเห็นเป็นสำคัญ
 ถ้าทำตีมีมันคนสรรเสริญ
 ไร่ความดีนี้โรจนี่ช่วงไรดิเปลว
 อันไผ่ต้นผลตีมีมากมีชื่อ
 ไม้ที่ปลูกปลูกเด่นเป็นเครื่องวัด
 อันไผ่ต้นคนปลูกเอาลูกผล
 ประพุดติธรรมนำทางสร้างชีวิต
 ถ้าลูกตีมีวิชาหาชื่อเสียง

ด้วยเม็ดนั้นชื่อขายได้ราคา
 คนทั้งปวงเคารพอยากคบหา
 เหมือนไม้ที่มีค่านานิยม
 ว่าตัวไร้คุณค่าน่าชื่นชม
 ถูกทับถมชมเชยเคออย่างใด
 ยอมรับเอาว่าเลวล้วนเหลวไหล
 ใช้สิ่งไหนเตือนตนค้นความจริง
 ลบขมชื่นเหือดหายคลายทุกสิ่ง
 มีแต่ยังชื่นชมอึ่งสมใจ
 เคยมีขุกบัดนี้หาที่ไหน
 เสียตายไม่บำรุงผดุงพันธุ์
 รสดีเพียงใดหรือจึงลือลั่น
 พอนานวันรสหวานพาลเปลี่ยนแปลง
 ยืนมือช่วยสักคราหายหน้าแห่ง
 ใด้รู้แจ้งวิถีที่บำรุง
 ประสบโชคซื้อตั้งเงินถึงถุง
 ที่ยากยุ่งทั้งหลายจะง่ายลง
 เมื่อก่อนเป็นส้มตีมีคนหลง
 ควรเสริมส่งสัมตีมีราคา
 เหมือนช่วยเพิ่มรายได้ภาคหน้า
 ก็นับว่าก้าวไกลสมัยนี้
 ขยายเขตคุ้มครองทุกห้องที่
 นับว่ามีที่หนุนคูดอนันต์
 ทั้งสวนลูกสัมจุกทุกซ่มหันต์
 ที่เห็นกันทันสมัยแปลกใหม่ตา
 สมควรเราบำรุงมุ่งรักษา
 เพียงเพื่อว่าเหือดตามความเปลี่ยนแปลง
 ส่วนสิ่งใหม่ไซ้ล้วนควรแสวง
 จึงจะแจ้ง ทั้งจวงทุกสิ่งอัน
 ดีชั่วแยกที่วสกำหนดชั้น
 ดีชั่วนั้นนับที่ทำได้
 จะยับเยินแยกเมื่อหลกเหลว
 หากหุบเหวห้อมตัวเมื่อชั่วซัด
 ส่วนคนถือความตีมีศีลสัตย์
 ลูกคนจัดวางมด้วยความดี
 ส่วนลูกคนรู้รักซึ่งศักดิ์ศรี
 หวังให้มีหนทางสร้างสกุล
 ไม่เอนเอียงอิงชั่วกลัวสูญ

เขาพากันสรรเสริญเจริญคุณ
 ประพตติดีมีธรรมประจำจิต
 เหมือนลอบโหดโหดเขลาที่เมามัว
 หากโลกนี้มีเราเขาเป็นเพื่อน
 ช่วยสร้างสุขทุกข์สร้างลงบางเบา
 สร้างน้ำใจไหลมาให้ล้ำขึ้น
 แม้มีน้อยคอยเอื้อแผ่เผื่อปัน
 แม้ไมตรีมีอาบอยู่ตราบนาน
 เป็นไซ้ทองป้องกันอันตราวย
 มีน้ำใจไหลซาบให้อาบอิม
 สิ่งขุนเคืองเรื่องร้ายจะคลายคืน
 แม้สายตามีต้องมองประจวบ
 ด้วยน้ำใจไหลล่งสู่ห้วงใจ
 ใ้อิไม่สวนชวนเราเฝ้าเพื่อคิด
 สืบสายใยไมตรีนี้ผูกพัน
 จากต้นล้มตมใจไม่สดชื่น
 ถึงล้มอื่นต้นชุกทุกตำบล
 ล้มไซ้กุนยะลาหามาปลูก
 จนเป็นที่นิยมว่าล้มดี
 ใ้อิบั๊กซ์ได้ไม่ผลเหลือล้ำค่า
 จากบ้านเราเนาถิ่นแดนดินไค
 ทั้ออารมดีชมไว้ซ่อนในจิต
 จากสวนป่ามาลิบับ้านนาเนา
 เมื่อยามเยาว์เท้าไปเที่ยวในสวน
 ไม่มีทุกซอกเราเราสักนิด
 หักใจป่วนสวนล้มชมคิดถึง
 ฉาบน้ำตาลหวานหอมคจนรสดี
 ต้นสูงใหญ่ให้ร่มเงาชมชื่น
 ผลิพวงผลยลชื่นดกคืนตา
 เอามาคิดประดิษฐ์ให้ได้หลายรส
 เป็นของฝากจากใต้เก็บได้นาน
 ลูกหยีเอ๋ยเคยลิ้มชิมแล้วชอบ
 ของจากสวนล้วนล้ำน่านูมิใจ
 หลากลิ้นทรัพย์นับคามาจากสวน
 เหมือนเงินทองกองเห็นเป็นประจำ
 ทั้งเงาะสวนล้วนลิ้นแผ่นดินได้
 บลูกแพรหลายชายไปในดินแดน
 ทั้งเงาะมัง^{๒๓}โรงเรียน^{๒๔}พากเพียรปลูก

นับว่าเกิดก่อหนุนสกุลตัว
 ไม่กอบกิจทางใดในทางชั่ว
 โลกที่กลัวโทษทัณฑ์จะบรรเทา
 คอยตักเตือนติดตามเมื่อยามเหงา
 คอยวันเอาใจเอื้อแผ่เผื่อปัน
 เหมือนหยิบยื่นสุขให้ตั้งใจฝัน
 สิ่งน้อยนั้นล้นหลากจนมากมาย
 มีสววยโยโยรักไม่หักทลาย
 สืบสายใยสัมพันธ์อันยั่งยืน
 ย้อนรอยอิมผุดผ่องมีต้องฝัน
 ความสดชื่นฉาบกล้วอยู่ทั่วไป
 ความชื่นหวานยังเห็นเป็นใจเน
 มีสายใยโยงอยู่รู้ใจกัน
 หวังให้มีตรมุงทางที่สร้างสรรค์
 เพื่อโลกนั้นแสนสุขหมดยกทุกชน
 จ้าใจฝันตรมตรอมยอมหมองหม่น
 ยังกังวลล้มจุกทุกซอกทั่ว
 เป็นล้มสูงสูงขึ้นพันธุ์เศรษฐี
 ชื่นชมที่หวานกรอบคนชอบใจ
 นึกแล้วนาปลาบปลื้มเหลือล้มได้
 ยังเอื้อโยกลับมหาบ้านเรา
 ครั่งครวญคิดใจลอยจนหงอยเหงา
 ใ้อิยังเฝ้าติดตามในความคิด
 โลกทั้งมวลเหมือนเราเอาเป็นสิทธิ์
 ดูแล้วผิดแผกผันกับวันนี้
 กลับคำนึงพันผูกถึงลูกหยี
 เป็นของที่ซื้อขายได้ราคา
 เจารมรีนเหลือแหล่แผ่สาซา
 ทั้อยระย้าย้อยอยู่ดูละลาน
 เกินกำหนดนำเคียวทั้งเปรี้ยวหวาน
 ใครพบผ่านหาซื้อติดมือไป
 จากแล้วลอบคิดถึงซึ่งใจเน
 สมที่ไทยคือเขตเกษตรกรรม
 แลแล้วล้วนชวนชิมไม่อิมหน้า
 คอยหนุนนำเราอยู่ยาดูแคลน
 เป็นรายได้จุนเจือเราเหลือแสน
 สมเป็นคว้นหวานทองของแผ่นดิน
 ดกดีนลูกชายค้าล้ำอาลิน

ดินโอชะชุ่มฉ่ำสายน้ำริน
 เฝาระสกาบาด^{๗๕} คนรู้จัก
 ชาลิ่งงอ^{๗๖} ก็มีรสที่ขิง
 เฝาระโรงเรียนรสดีที่นาสาว^{๗๗}
 เฝาระจะมั่งสงขลาระสกาบาด
 เฝาระระสกาบาดเขารูชาน
 ชาลิ่งงอที่พันธุ์เฝาระขึ้นดี
 เฝาระยิ่งหวานปานใดใครยังชอบ
 ยิ่งนับแต่แพร่พันธุ์กินนานา
 คนเคยซิดตดหลังดวงรสหวาน
 ใ้ออกเอยเอยศนิหซิดสิ่งใด
 ใจเอยยังฝังใจสิงไกลซิด
 ถึงเห็นหอยอย่างไรเหมือนไกลถิ่น
 หักอาลัยไหนจางจะห่างหาย
 สบให้เลือนเหมือนยาให้ช้ำเต็ม
 คนไม่มีที่หวานปานลูกเฝาระ
 หวานควคนสนใจใครเป็นมิตร
 ใ้ออกเอยเอยซ้ำเพราะคำหวาน
 หลงว่าหวานพาลชมตรมฤทัย
 ดูรูปกายภายนอกบอกว่าเฝาระ
 อย่าพิศเพียงภายนอกที่หลอกลวง
 หลายสิ่งที่มีค่านาหลงไหล
 เหมือนกรวดแก้วซ่อนแก้วแววิเชียร
 เรือนพื้นบ้านหวานเหลือม้เนื้อน้อย
 มากเมื่อซ้อซ้อคนก็มี^{๗๘} ไ้
 นาเจ็บใจใ้อัไม่มันใจเฝาระ
 ซื่อใ้อัไม่กินเม็ดเค็ดทำลาย
 ใ้อัไม่เขียนเรียนบ้านทานไม่ไหว
 เรียนใหม่หามาปลูกฤวิชิ
 ดินดินกบักจะได้ให้พืชผล
 รู้ทำกินสินทรัพย์นั้นบอมนดี
 คนเกียจคร้านงานใดก็ไหวหวั่น
 คนเกียจคร้านงานใดไม่อดทน
 จากเรียนผลละมาหามังคุณ
 มังคุณอยู่ได้ปลูกไว้นาน
 จากป่าเขาเขาพามาหลงวน
 จึงเกิดก่อรายได้เพราะขายค้า
 ถั่วทำไ้ให้จริงทุกสิ่งแล้ว

จึงปลูกกินขายซื้อกินอ้ออั้ง
 เหลืองนารักรสหวานปานน้ำผึ้ง
 ผลเหมือนหนึ่งเงาะดี^{๗๙} ขมพู^{๘๐}
 ผลกลมหวานจนไม่มีได้สู้
 เป็นพันธุ์ซิดหน้าบัตตานี
 เรียกน้ำตกลกรวดบ้างบางท้องที่
 ปลูกมากมีที่ทางบางนรา^{๘๑}
 ยิ่งหวานกรอบอั้งเหมาะอั้งเสาะหา
 นานวันมาเขาก็ยังพอใจ^{๘๒}
 ถึงพันผานยังคงเฝาระหลงไหล
 เมื่อทางไกลเกินห้ามความสุกพัน
 เคยศนิทใจแนบจนแอบฝัน
 ใจงมมันไม่เลือนยิ่งเหมือนเดิม
 หวังให้คลยกกลับคงเหมือนสิ่งเสริม
 ยิ่งพูนเพิ่มอาลัยยิ่งไกลซิด
 คนหวานเพราะคำหวานซาบซาบจิต
 หลงสนิทคำหวานแจ้อจกนใจ^{๘๓}
 เคยต่อต้านทุกห้ามความหลงไหล
 หวานหลงให้หลงคำจึงซ้ำทรวง
 หากวิเคราะห์ภายในคำใหญ่หลวง
 ครรแลส่งภายในให้แนบเนียน
 สิ่งจะมองดงามเพราะหนามเสี้ยน
 ร้าวทุเรียนนอกหนามนั้นงามใน
 ถึงกร่อยขาดเขาเอาใจใส
 ดีเพียงใดค่อยค่านาเสียขาย
 เบียดเบียนเข้าซ้อชใจให้เสียหาย
 เหมือนคนร้ายผจญผลาญคนดี
 ปลูกเรียนพันธุ์กินใหม่ในพื้นที่
 อย่าให้มีไม้ไ้ให้เสียพันธุ์
 เพียงให้คนที่อยู่รู้ซ้อ
 ไม่มีวันย่อยยับถึงอับจน
 คนซ้องานใดก็ได้ผล
 ไม่เหมือนคนซ้อไม่พร้งงาน^{๘๔}
 นึกแล้วดูจได้ลิ้มชิมรสหวาน
 นับเป็นพืชพื้นบ้านนมนานมา
 สู้สงวนเสริมพันธุ์หมั่นรักษา
 จนกว่าหวานเพราะเหตุเกาษตรกรรม
 คงคลาดแคล้วยากไร้ไม่ตกต่ำ

อันผลดีที่เห็นเป็นประจำ
 อยากุแคลนเม้งงานด้านทำสวน
 มั่งคุดสวนควรวาคามี
 เป็นไม้ผลส่งออกนอกประเทศ
 ผลไม้ไทยชื่อระบือครัน
 ต้องเสริมด้านการตลาดให้ปราดเปรื่อง
 รู้ทันต่างชาติเปรื่องปราดไกล
 รัฐต้องเป็นเซนแสงแห่งความหวัง
 เป็นแสงทองส่องสว่างทุกทางเดิน
 ด้วยดินค่าน้ำชุ่มพีชคลุมพื้น
 เพื่อเป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญ
 เป็นพืชของของกระบี่ที่สุราษฎร์
 ลูกของมันนั้นทำน้ำมันปาล์ม
 อาชีพด้านงานสวนล้วนเป็นหลัก
 ไร่ปาล์มสวนควรวูเห็นอยู่เด่นตา
 ถ้าปาล์มสวนทวนถามถึงความหลัง
 ภาพป่าเขาสาวนาไพร่ติดใจเตือน
 อยากให้ปาล์มถามไต่คนไกลบ้าน
 ชีวิตมีที่ฝันอันเลื่อนลอย
 หยาดน้ำดาบ่าสิ้นจนแก้มเปื้อน
 รอยฟ้าหมองม่องใสใหม่อีกครั้ง
 รอยวันรุ่งพรุ่งนี้ฟ้าสีฟ้า
 โลกเข้ย้มพริ้มหน้ามาเป็นเมตร
 แม้สิ่งคมคมคำด้วยอำนาจ
 ฟ้าวันรุ่งพรุ่งนี้มีเมตตา
 เห็นที่เราก้าวไกลไปทุกอย่าง
 แท้คือคนค้นทางเพื่อวางวาย
 ยืมกับโลกโคกท้อยาหวงจดวัน
 ชีวิตมีดีชั่วทุกตัวตน
 ไร่ปาล์มแอ่ยเลยเพื่อจนแผลลคิด
 สงสารคนหม่นหมองต้องระกา
 ไม่อยากจนหนทางอย่างผู้แพ้
 ถ้าชีพพลอยปล่อยปละถูกละเลย
 จากสวนปาล์มทำใจไว้อีกครั้ง
 ต้องอยู่ห่างอย่างคนหม่นรัฐจวน
 อาสินใต้ให้ทรัพย์นับหมื่นแสน
 มีทั้งสวนผลไม้ไร่กาแฟ
 พันธุ์กาแฟแต่ก่อนอารบิก้า^{๑๔}

ต้องกระทำทุกอย่างแต่ทางดี
 ทุกสิ่งล้วนประจักษ์ในศึกคดีศรี
 ทุกวันนี้เริ่มเห็นเป็นสำคัญ
 ขยายเขตรายได้ให้ล้ำสัน
 มั่งคุดนั้นเป็นหนึ่งที่พึงใจ
 อย่านำเรื่องการค้าล้ำสมัย
 ช่วยชาติได้ทุกด้านงานเจริญ
 ขุนชีพยังชาวประชาชนาสรรเสริญ
 แม้นเผชิญอุปสรรคช่วยพลิกคืน
 ได้ร่มรื่นรอทางให้สร้างสรรค์
 มีทั้งปลัดมน้ำมันอันลือนาม
 ทั้งชุมพรสามารถปลุกกลิ่นหลาม
 ยิ่งเพิ่มความสำคัญทุกวันมา
 ดินแดนปักษ์ใต้มีมากมีค่า
 ถึงร้างราห่างไกลไม่ลืมเลือน
 บอกจายังซึ่งใจแดนใดเหมือน
 รอยวันเยือนเยี่ยมเหย้าที่เฝ้าคอย
 ที่ชมชวนหมองหม่นทนเหงาทางอย
 นึกแล้วน้อยใจยังน่าชิงชัง
 ยังขี้มเหมือนว่ามีมากที่หวัง
 หวังฟ้ายังแสงทองส่องชีวิต
 วันข้างหน้าเป็นวันอันมีสิทธิ์
 หมดผลพืชทุกซ้อท้อรมา
 คอยพิชิตเขนคิดวิธยา
 ลบชั่วชั่วทุกซ้อยให้ค้อยคลาย
 เพื่อกฎทางให้รู้ถึงจุดหมาย
 สู้สุดท้าวชีวิตกันทุกคน
 ยืมแม้วันวันนี้ที่ลืบลน
 ฟ้าเบื้องบนแสนสุดยุติธรรม
 ที่พลังผิออย่าหยันด้วยชันชา
 วานอย่าหย้าหยันหยามตามเปรียบเปรย
 ทั้งที่แท้ที่หมองจำต้องเฉย
 ถูกหยันเหยียดทับถมก็สมควร
 ไม่อยากฝิ่งใจหม่นทนท้าวสรรล
 ใจกลับหวนโหยหาห่างตาแล
 ไม่ขาดแคลนมากมายหลายกระแส
 ผลเพื่อแผลคนขยันหมั่นทำกิน
 ไร่บัสต้า^{๑๕} มาใหม่ได้เป็นสิน

ปลูกครั้งแรกสะบ้าย้อย^{๓๐}จนค่อยขึ้น
 สุดสายตากาแฟแลลิบลิว
 จากสรวลภูวอานตกร^{๓๑}ปัตตานี
 ปลูกกาแฟแพร่หลายเพื่อขายค่า
 ผลิตผลสิ้นค่านาเกือกูด
 กลิ่นกรุ่นหอมย้อมจิตให้ดิตรส
 แก่ซิมเซาหงาหลับดับกังวล
 คุยการบ้านการเมืองเรื่องชาวบ้าน
 จากโรงร้านบ้านช่องถึงห้องแอร์
 ต่อม้ำชากาแฟแพทพอเหมาะ
 ทุกอย่างมีมากประโยชน์และโทษทัณฑ์
 ควรสนใจใคร่ครองทั้งสองด้าน
 สองยัยยังซังใจให้แท้เที่ยง
 จากกาแฟแลซึ่งถึงสวนพร้าว
 ดินหัวท้ายสายลมที่พรมไกว
 ดินพร้าวเอ๋ยเคยคุ้นคุณเจ้านัก
 ได้ลิ้นทรีพยับน้ำคามาเป็นทุน
 ไร่ไม้เอื้อเฟื้อแก่ชีวิต
 จำจากสวนหวนหลังคิดครั้งใด
 เป็นไม้ผลคนเขาปลูกเองผล
 ปลูกกันลิ้นแ้วนหัวทศวรรษเวียน
 ไร่บักขี้ได้ไม้สวนแต่ควรค่า
 จึงชุมพื่นชื่นใจไม่ขาดแคลน
 ช่วยพิทักษ์รักษาหวงป่าไม้
 ฤดูเปลี่ยนเวียนผันถูกควรสอง
 นิราศสวนควรวญเป็นเช่นนุสรณ์
 อนุแต่ฮอนนอนอูแม่ดูแล
 ฝากให้เห็นเป็นเหมือนสิ่งเตือนจิต
 ฝากความหวงหวงหาด้วยอาลัย

แพร่ทั่วถิ่นทางใต้ปลูกได้ดี
 แต่ปะทิว^{๓๒}ถึงวิสัย^{๓๓}ในสวี^{๓๔}
 ทั้งกระบี่ยะลามาสตุล
 เพิ่มคุณค่าของดินไม่ลื่นสูญ
 เพื่อเพิ่มพูนผลสุกแก่ทุกคน
 ต้องหาชนิดบกระหายวันหลายหน
 ตีมักินจนเป็นสากคอกาแฟ
 โจษวิจารณ์สะกิดเกาเอามาแฉ
 ลิ้นแ้วนแล้วแต่หลงปลื้มชอบตีมักิน
 อย่ายึดเพราะเสพติดพิชฌัมทัศน์
 อย่าย่ำค้ำยู่ที่ร้ายแต่ฝ่ายเดียว
 จะพบพานถูกผิดคิดเรลือว
 กวาทวานเบรียมันแค้นผู้เต็มใจ
 ยืนต้นราวเป็นหลักของบักขี้ได้
 ประกาศความยิ่งใหญ่ให้คำคุณ
 ซึ่งประจักษ์ความดีที่เกื้อหนุน
 เคยเลือกจนแก่เรายามเยาว์วัย
 ยิ่งครุ่นคิดความดีมียิ่งใหญ่
 ชาวซึ่งใจเข็ดขุมมีผู้เลือน
 คุณเลิศล้นหนักหนาหาใดเหมือน
 ขึ้นกลดกลื่อนไปสิ้นทั่วดินแดน
 ทั้งสวนป่าชายต้นนับหมื่นแสน
 สมเป็นแดนทรีพยับลิ้นแ้วนดินทอง
 ป้องภทภัยแผ่นดินสิ้นทั้งผอง
 ผันตกต้องกาลควรมีปรวนแปร
 ฝากอารมณ์ไว้ดวิลแผ่นดินแม่
 ป้องปกแผ่คุ้มตัวคุ้มหัวใจ
 ฝากความคิดค่าคุณชนรุ่นใหม่
 ฝากห่วงใยในถิ่นผืนดินเอ๋ย^{๓๕} ●

เชิงอรรถ

๒๒	ชื่ออำเภอ อยู่ในจังหวัดสงขลา	๓๕-๓๕	ชื่อของพันธุ์กาแฟ
๒๓-๒๗	ชื่อของพันธุ์เงาะ	๓๖	ชื่ออำเภอ อยู่ในจังหวัดสงขลา
๒๘	ชื่ออำเภอ อยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	๓๗	ชื่ออำเภอ อยู่ในจังหวัดชุมพร
๒๙	เรียกจังหวัดนราธิวาสว่า บายนรา	๓๘	ชื่อตำบล อยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
๓๐-๓๑	กลบทพวงแก้วกุดัน	๓๙	ชื่ออำเภอ อยู่ในจังหวัดชุมพร
๓๒	เรียกหนอนที่เกิดในทุเรียน เพราะกินเมล็ดในของทุเรียน	๔๐	ชื่ออำเภอ อยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
๓๓	กลบทพวงแก้วกุดัน	๔๑	กลบทพวงแก้วกุดัน